

Δράση για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής Γ' Γυμνασίου (Καλή πρακτική)

Ε. Κ. Κούνα Εκπαιδευτικός ΠΕ78 ΜΑ, Μ.Εδ, elenikouna@hotmail.com

Θ. Ποταμιάνου Εκπαιδευτικός ΠΕ02 Μ.Εδ, tprotamianou@yahoo.gr

1. Εισαγωγή

Στην Γ' τάξη του Γυμνασίου το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής και ειδικότερα στο μέρος Β', ασχολείται με θέματα όπως τα πολιτεύματα και το Σύνταγμα, τα κόμματα, τις εκλογές, τα ΜΜΕ, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πολίτη αλλά και τις λειτουργίες του κράτους. Οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή με την έννοια της Δημοκρατίας και πώς αυτή βρίσκει εφαρμογή στην καθημερινότητά μας ως ενεργοί πολίτες, ως μορφή του πολιτεύματος, ως δικαιώματα που έχουμε όχι μόνο ως πολίτες της Ελλάδας αλλά ως Ευρωπαίοι πολίτες και πολίτες του κόσμου (Σωτηρίου et al, 2021). Στο πλαίσιο αυτής της σχέσης που προσπαθεί να δημιουργήσει το μάθημα ανάμεσα στο άτομο/πολίτη και την έννοια της δημοκρατίας και λαμβάνοντας υπόψη τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών καθώς και τη φύση του αντικείμενου που είναι μία έννοια γενική και για πολλούς/ες μαθητές/τριες αρκετά αφηρημένη (αυτή της δημοκρατίας), αποφασίστηκε η συμμετοχή 10 μαθητών (δύο ομάδες) της Γ' τάξης του σχολείου στους Πρώτους Ελληνικούς Αγώνες Λόγου με θέμα την Δημοκρατία που διοργανώθηκαν στην περιοχή μας.

2. Βιωματική Μάθηση

Κατά τη διάρκεια της βιωματικής μάθησης οι μαθητές αναλαμβάνουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία, αποτελούν οι ίδιοι το κέντρο της μάθησης και έρχονται σε άμεση επαφή με τις έννοιες που μελετώνται (Κουλαϊδής, Β., 2007· Τριλίβα, Αναγνωστοπούλου, 2008). Επιπλέον, σύμφωνα με τον Σοφό (2015), «Ο άνθρωπος μαθαίνει τον κόσμο μέσα από τη συναναστροφή του με αυτόν, δηλαδή μέσα από τις εμπειρίες που κάνει» και «Σε σχέση με τις σχολικές διαδικασίες της μάθησης αυτό σημαίνει, ότι όταν οι μαθητές απομακρυνθούν από τη σφαίρα της συναναστροφής και εστιάσουν μόνο σε αφηρημένες διαδικασίες, δυσκολεύονται να ταυτιστούν με αυτές με αποτέλεσμα αυτές να συνθέτουν αδρανείς γνώσεις». Η διαδικασία της αυθεντικής μάθησης δημιουργεί μία «ανοιχτή μαθησιακή κατάσταση» στην οποία ο μαθητής μαθαίνει πώς να μαθαίνει και να αναπτύσσει κριτική και συνδυαστική σκέψη (Βαϊνά, 2008).

3. Η διδακτική επίσκεψη

Η συμμετοχή στους αγώνες λόγου ήταν συμμετοχική και επομένως όχι διαγωνιστική (δεν υπήρχε η αγωνία της νίκης ή της ήττας) και οι ομάδες αποτελούνταν από ίσο αριθμό αγοριών και κοριτσιών (5 αγόρια και 5 κορίτσια) αλλά και από μαθητές/τριες με διαφορετική σχολική επίδοση. Βασίστηκε στη βιωματική μάθηση και χρησιμοποιήθηκε συμπληρωματικά της διαδικασίας της μάθησης που πραγματοποιήθηκε μέσα στην τάξη. Στους αγώνες λόγου μπορούσαν να συμμετάσχουν από κάθε σχολείο ομάδες μαθητών από 3 έως 5 άτομα και ο γενικότερος σκοπός των αγώνων ήταν η ενίσχυση της εκπαιδευτικής κοινότητας με δράσεις που είχαν ως στόχο την άσκηση των νέων στον προφορικό και γραπτό λόγο, την εξοικείωσή τους, την έννοια της Δημοκρατίας, την καλλιέργειά τους και την πνευματική τους ανέλιξη αλλά και την δικτύωσή τους με συμμαθητές τους από άλλα σχολεία της περιφέρειάς μας. Οι αγώνες περιελάμβαναν τρεις ενότητες/στάδια:

1. την Ομιλία (λόγος 5 λεπτών για την Δημοκρατία)
2. τους Διαξιφισμούς (θέση υπέρ ή κατά ενός θέματος που δίνονταν στις ομάδες)
3. Συζήτηση και δημιουργία περιεκτικού μηνύματος (πάνω σε ένα θέμα)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

1. Canning-Wilson, C. (2001, February). Visual & Language Learning: is there a connection? *The weekly column, ELT Newsletter, article 48*.
2. Wright, A. (2010). Pictures for language learning, *Cambridge Handbooks for Language Teachers*, Cambridge University Press
3. Σοφός, Αλ. (2015). *Ανάπτυξη μεθοδολογίας και δειγματικών σεναρίων για τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης*, ΙΕΠ
4. Τριλίβα, Δ. & Αναγνωστοπούλου, Τ. (2008). *Βιωματική Μάθηση Ένας πρακτικός οδηγός για εκπαιδευτικούς και Ψυχολόγους*, Αθήνα: Μοτίβο Εκδοτική

4. Συμπερασματικά

Συνολικά οι μαθητές/τριες κατά τη διάρκεια αλλά και μετά τη δράση είχαν θετική και ενθουσιώδη στάση απέναντι στην εμπειρία που έζησαν και βρήκαν τη δράση ενδιαφέρουσα, μοναδική και ουσιαστική. Θεωρήθηκε από τους μαθητές ότι πλαισίωσε την έννοια της Δημοκρατίας με ζητήματα πρακτικά και καθημερινά και ότι οδηγήθηκαν σε μία ολιστική, πολύπλευρη προσέγγιση της έννοιας τόσο μέσα από τους δικούς τους λόγους όσο και από τους λόγους των άλλων σχολείων. Οι λόγοι που εκφωνήθηκαν από τους μαθητές όλων των Γυμνασίων που συμμετείχαν στους αγώνες είχαν ως ξεχωριστό θέμα την έννοια της δημοκρατίας αλλά κάθε λόγος αναφερόταν σε διαφορετική πλευρά της έννοιας, όπως οικολογία και δημοκρατία ή το κατά πόσο ζούμε σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα. Η προσέγγιση της έννοιας δεν έμεινε μόνο στην περιγραφή της λέξης αλλά στο πώς αυτή ενσωματώνεται στις διάφορες πλευρές της ζωής μας. Έτσι μέσα από αυτή τη διαδικασία και τη συμμετοχή στη συγκεκριμένη κοινότητα μάθησης, καθώς η μάθηση έχει σαφώς κοινωνικό-πολιτισμικό χαρακτήρα και ο/η μαθητής/τρια μαθαίνει συμμετέχοντας σε διεργασίες πολιτισμικής εξοικείωσης (Hall, 2005), βλέπουμε το ενδιαφέρον να εστιάζεται στο «κοινωνικό κεφάλαιο» που αποκτούν οι συμμετέχοντες/ουσες, δηλαδή στην εμπιστοσύνη, στην κατανόηση, στις κοινές αξίες, στη δημιουργία κοινών συνηθειών και στις συμπεριφορές που συνδέουν τα μέλη των κοινοτήτων και καθιστούν τη συνεργασία τους γόνιμη και ουσιαστική. Οι συμμετέχοντες στη συγκεκριμένη κοινότητα μάθησης προβληματίστηκαν, αναστοχάστηκαν και ερμήνευσαν την εμπειρία τους δημιουργώντας γνώση μέσα από το κοινό βίωμα, το οποίο κατέρριψε την έννοια της «αυθεντίας», του/της ειδικού που συνήθως έρχεται «από έξω» (visiting expert) για να προσφέρει ειδική γνώση αλλά η γνώση συνδημιουργήθηκε μέσα από την επικοινωνία και την κοινωνική διάδραση στο συγκεκριμένο περιβάλλον (Goodnough, 2008).

